

HARROBIA elkarrekin

Elkarrekin sortzeko eta taldean prototipatzeko saioetan Harrobi plazaren inguruan sorturiko eragileetarako, baliabideetarako eta aukeretarako hurbilketa bat

elkar (berriro) ezagutzea eta taldeka (elkarri buruz) hausnartzea

ColaBoraBora - Bilbo, 2015/08/18

Agiri honen edukia, *HARROBItik HARROBIra* prozesutik eratortzen diren gainerako materialen moduan, *Creative Commons 3.0 by. sa.* lizentziarekin argitaratzen da.

1. Elkarrekin sortzeko saioak kokatzen

*HARROBI*tik *HARROBI*ra lan-prozesuaren barruan, lan-fase nagusietako bat plazaren ingurunearekin, auzoarekin edo askotariko lan-eremuekin nolabaiteko zerikusia duten zenbait eragilerekin elkarrekin sortzeko saio batzuk egitea izan da.

1.1. Ideiak, proiektuak, eragileak, baliabideak

Saio horien helburua ideiak elkarlanean imajinatzen eta proposatzen saiatzea eta mapa mentalak eta prototipo hasiberriak sortuz joatea zen. Horretarako, aldi berean bi kontu jorratu ziren:

1. Harrobi plazaren eta hango eragileen artean **litezkeen ideiak eta proiektuak identifikatzea** (auzo guztia ahaztu gabe). Badagoenaz hausnartzean zetzan, baina aniztasunean eta beste ikuspegi, interes eta baliabide batzuen nahasketan eta batuketan oinarrituta aukera berriak imajinatuz. Ez zen espero ideia garatuak sortzerik, baizik eta lehen asmoen zirriborroak sortzea.
2. **Ingurunean badauden eragileak eta errekurtsuak** (eta hel litezkeen beste berri batzuk) **identifikatzea**, helburu hauekin: a) elkarri buruzko ezagutza sortzea, b) lankidetzak irekitzea, c) komunitate-idea garatzea.

1.2. Non eta nola

Elkarrekin sortzeko saioak ekainaren 23an, 24an, 29an eta 30ean garatu dira, 16:00etatik 19:00etara, *Hi!* guneko beheko solairuan, Harrobi plazan bertan. Espazioak berak murgiltzeko balio zuen, parte-hartzaileei gaian pentsatzen eta ardazten laguntzen zieten estimuluak eskaintzen baitzizkien. **Espazioak eboluzionatu egiten zuen eta informazio gehiagoz betetzen zen, egiten ziren saioen arabera.**

ColaBoraBora arduratzen zen saioak dinamizatzeaz, **ideiagintza eta lan kolektiboko metodo sinpleen** bidez, alderdi ludikoaren eta produktiboaren arteko orekari eusten saiatuz. Parte-hartzaileei aldeaz aurretik informazioa ematen zitzaien, hain zuzen ere: *HARROBITik HARROBIra* aurkezten zuen dossier labur bat, aurretik egindako elkarrizketetatik ateratako indar-ideien zerrenda bat eta partaidetza-fitxa bat, elkarrekin sortzeko saioen edukia eta helburua zehatz-mehatz azaltzen zituena (material horiek agiri honen 1. eta 3. eranskinak osatzen dute). Ondoren, parte-hartzaileei saioaren ebaluazio labur bat egiteko eskatzen zitzaien, ekarpen eta iritzi osagarriak eman zitzaten.

1.3. Emaitzak

Saio horien ondorioz, ziurtasunak baino gehiago seinaleak eduki ditugu, proposamen zehatzak baino gehiago, zirriborroak. Gutxi gorabeherako ideiak plazaren litezkeen erabilerei buruz, garatu beharreko espezializazio-eremuei eta lan-ildoei buruz, batera egin beharreko proiektuei buruz, etab. Batez ere, helburua **alderdi kolektiboaren oinarriak ezartzea** zen, eta, gainera, **pertsonen eta gauzen buruzko zantzu argiagoak dauzkagu**. Gainerako dokumentuetako informazioarekin gurutzatzean, lan egiten jarraitzeko lehen ekintza-plana zehaztuko dute.

Txostenaren zati handienera pasatu baino lehen, laburbilduz, zortzi ideia-talde aurreratuko ditugu, argien agertu diren gakoak biltzen dituztenak:

1. Berrikuntzaren iturria (disruptiboarena ere) gure inguruan dago. Badagoen, egiten ari garen horretan jarri behar dugu arreta eta beste leku batetik begiratu behar dugu, kalifikatu edo azpimarratzeko. Ezin dugu jarduera-eremurik aukera-jardueratzat jo benetako eragileek babesten ez badute. Bultzatu nahi denak, aktibatuzko, horrelako proposamenekin konpromisoa hartu duten eragile erakargarriak eduki beharko ditu. Beraien lan-dinamikaren esparrutik hasiera batean ezagutza ekartzeko, baliabideak mugiarazteko eta proiektua iraunarazteko gai diren eragileak.

2. Jarduera-eremu gisa SOZIALA + BERDEA + SORMENEZKOA + IKT gurutzatzea nabarmentzen da, eremu hauen inguruan: bizitza aktibo eta osasuntsua; gizarte-elkarbizitza eta -kohesioa, elikadura-, energia-, ekonomia-subiranotasuna...; kultura-aniztasuna eta kulturartekotasuna; hirigintza eta mugikortasun jasangarri eta inklusiboa.

- 3. Proposatzen denak —gaietan espezifikoa izateaz edo eremu produktiboan ardazteaz gain— parte-hartzailea, irekia eta inklusiboa izan behar du.**
Auzotarrekin zuzenean erlazionatzea (auzoan pentsatuz, ez bakarrik plazan). Parte hartu ohi ez dutenen partaidetza bilatzea (kasu askotan arrazoia horretarako ipintzen zaizkien oztopo esplizituak edo implizituak dira). Hezkuntza- eta prestakuntza-alderdiari garrantzia ematea (bai ingurune formaletan bai informaletan).
- 4. Ikuspegi ekoSISTEMIKO batekin planifikatu eta jardutea.** *Proiektu orokorrak —izendatzaile komunitateko txikienetik ezartzen denak— koherentzia eduki behar du edukiari eta kontakizunari dagokienez, baina proiektu desberdin eta autonomo ugariz osatuta egon daiteke, baldin eta modu interdependentean elkar atzera elikatzen badute.*
- 5. Elkar ezagutzea, erlazionatzea, partekatzea, elkarlanean aritzea.** *Ikuspegi ekosistemikoa eragileek beraiek integratutako zerbait izate aldera, eragileek hobeto ezagutu behar dute elkar (nork zer egiten duen jakin, eragileen eta baliabideen direktorioa eduki) eta harremanak, trukeak, ikaskuntza partekatuak, ekimen zehatzetan lankidetzak... ezarri behar dira. Hori optimizatzeko, garrantzitsua da host-funtzioa, eragileen arteko metatzaile-dinamizatzailearena, zaintzea, herritarren, gizarte-eragileen, enpresen eta erakundeen profil desberdinetan arreta jarritz.*
- 6. Ideietatik ekintzara pasatzea. Baliabide gutxi eskatzen dituzten prototipo eta ideia errazetatik hasi.** *Egin nahi duen jendea biltzea, praktikatik. Gutxieneko baliabideak eta azpiegiturak edukitzea. Bitartekaritza, dinamizazioari eta errazteari garrantzia ematea. Proiektu zehatzetarako deialdi publikoak egitea (zabaltzeko eta ez gheztifikatzeko ahalegina egin). Dinamismoa jardueran, egunero zerbait gertatzen da (lehen erroka: plazara 100 pertsona, auzokoak eta auzoaz kanpokoak, erakartzea). Prestakuntza-, praktika- eta truke-programak auzoko erakunde eta enprekin (elkarren artean, nazioartean...).*
- 7. Espazioa erabiltzeko eta han esku hartzeko modu jasangarri eta inklusiboak buruz.** *Plazaren inguruko jarduerak bistaratzeko, seinalatze edo erakusteko moduetan pentsatzea. Ikusi, ulertu, balioetsi, zaindu egiten dena... Plazaren inguratzen duten espazioen (espazio hutsak eta gunek hilak) erabilera pentsatzea, baina baita plazan ere, erabilera anitzeko, topaketarako, bizitzarako espazio publiko gisa. Plazan jadanik gertatzen dena behatuz hastea (dirudiena baino gauza gehiago gertatzen dira). Plazarako, eskailerarako eta ingurunerako hirigintza jasangarri eta inklusiboko irtenbideetan pentsatzea (espazioak mapatzea, nazioarteko lehiaketa, pop-up proposamenak...).*
- 8. Kultura demokratia ulertzeko eta garatzeko modu oso gisa. Sorketa banakako eta taldeko eraldaketarako elementu gisa.** *Arteak, harremanak eta subjektibotasun berriak ekoizteko. Kulturen, hizkuntzen eta mintzairaren ugaritasuna aberastasuntzat eta ondasun komunitate gisa jotzea eta horiek kudeatzearen eta eguneroko bizitzan haien balioa azpimarratzearen konplexutasunaren erroka aurre egitea.*

2. Pertsonei buruz

Elkarrekin sortzeko saioen lehen atalak eragileek elkar ezagutzea eta prozesuko beste parte-hartzaile posible batzuk aipatzea zuen helburu. Horretarako, bikoteka hitz egiten zen eta informazio hau jasotzen zuten fitxa batzuk egiten ziren: nor zaren, zein trebetasun daukazu, zer-nolako harremana duzun auzoarekin, zer den zuretzat gizarte-berrikuntza eta zer nahiko zenuke plazaren inguruan gertatzea. Soziograma txiki eta informal bat egiteko modu bat.

2.1. Saio honetan parte hartu dutenak

Natalia, Laura, Fernando, Paciencia, Ane, Ane, Eduardo, Mikel, Marisa, Fernando, Marta, Asis, Guille, Mixel, Borja, Iván, Begoña, Iker, Bernart, Sergio, María, Yolanda, María del Carmen, Nerea, Javier, Alex, Txabi, Karmele, Arantxa, Iratxe, Georges, Haizea. Guztira, 32 pertsona (8ko taldetan), **askotariko profil osagarriak gurutzatzeko** asmoz, elkar ezagutzen zuten eta elkar ezagutzen ez zuten pertsonen artean, testuinguruarekiko esperientzia eta hurbilketa desberdinak eta eremu profesional desberdinak. Batez ere, auzoan bizi diren edo lan egiten duten pertsonak, baina baita kanpoko zenbait pertsona ere. Administrazio pertsona batzuk, baina nagusiki esku-hartze sozialaren, ekintzailetzaren eta enpleguaren, kulturaren eta sormenaren, diseinuaren, teknologien, hezkuntzaren, arkitekturaren eta abarren eremuetako gizarte-erakundeekin edo enprekin zerikusia daukaten eragileak.

Asmoetako bat zen plazan garatu ahalko denaren zuzeneko eragina jaso dezaketen edo horretan inplikaturik egon daitezkeen pertsonak (nagusiki eremu profesional eta produktiboari dagokionez) hasieratik sorreran parte hartzea, beren burua onartua ikusteko eta prozesuarekin eta emaitzarekin nolabaiteko konplizitatea edukitzeko.

Egia da profilak are gehiago dibertsifikatu eta zabaldu ahal zirela (horregatik sartu zen beste batzuk aipatzeko aukera hori: auzotarrak, etorkinak, merkatariak, aktibistak, langabeak, gremio tradizionalak, politikariak, inbertsiogileak, poliziak, nazioarteko adituak...). Hala ere, pentsatu dugu hori geroko fase batean izan daitekeela egokiagoa, proposamen zehatzago bat edo batzuk landu ahal direnean; herritarrengana ekimen zehaztugabeegi batekin ez jotzeko, nahasia gerta litekeelako edo gero prozesu honen bidez bete ezin litezkeen itxaropenak sortuko liritekeelako. Nolanahi ere, funtsezkoa da geroko faseetan fase honetan ordezkari txikiak eduki duten kolektiboak modu zehatzagoan sartzea (nagusiki, **kultura anitzeko profilen, auzotarren eta dendarien presentzia handiagoa** behar dela errepikatu dute batez ere dagoeneko parte hartu dutenek).

2.2. _Pertsoneri buruzko ideia batzuk

Pertsonen hausnartuta, fitxetan irten ziren eta *HARROBItik HARROBIra* prozesuaren garapenean pentsatzen jarraitzerakoan esanguratsuak iruditzen zaizkigun ideia batzuk jasoko ditugu.

- **Denbora entzuten eta hitz egiten ematea.**
- **Ekimena zabaltzea, parte hartzera animatzea,** egitea bera bezain garrantzitsua da. Zenbat eta jende gutxiago ezagutu, orduan eta gehiago zabaltzen ari da taldea (garrantzitsua da pertsona berriei harrera ona egitea, partaide direla senti dezaten eta gera daitezen).
- **Inklusioa eta aniztasuna maximizatzea** = Pertsona desberdinak, antzeko zer baitetan lan egiten > Gauza diferenteak sor ditzakete >>
- **Begiradak gurutzatzea.** Auzoa, haren idiosinkrasia eta historia ezagutzen duten pertsonak heldu berriekin, aurreiritzi gutxiago baitituzte eta kanpotik esperientziak baitakartzate, inplikatzate.
- **Gauzak egiten dituen jendea.** Makerrak, mainatsuak, gauzak eragiteaz gozaten duten pertsona ausartak. Ideietatik ekintzara. Proba eta errakuntza. Gauzak egitea, bistaratzea, ospatzea, partekatzea, hobetzea.

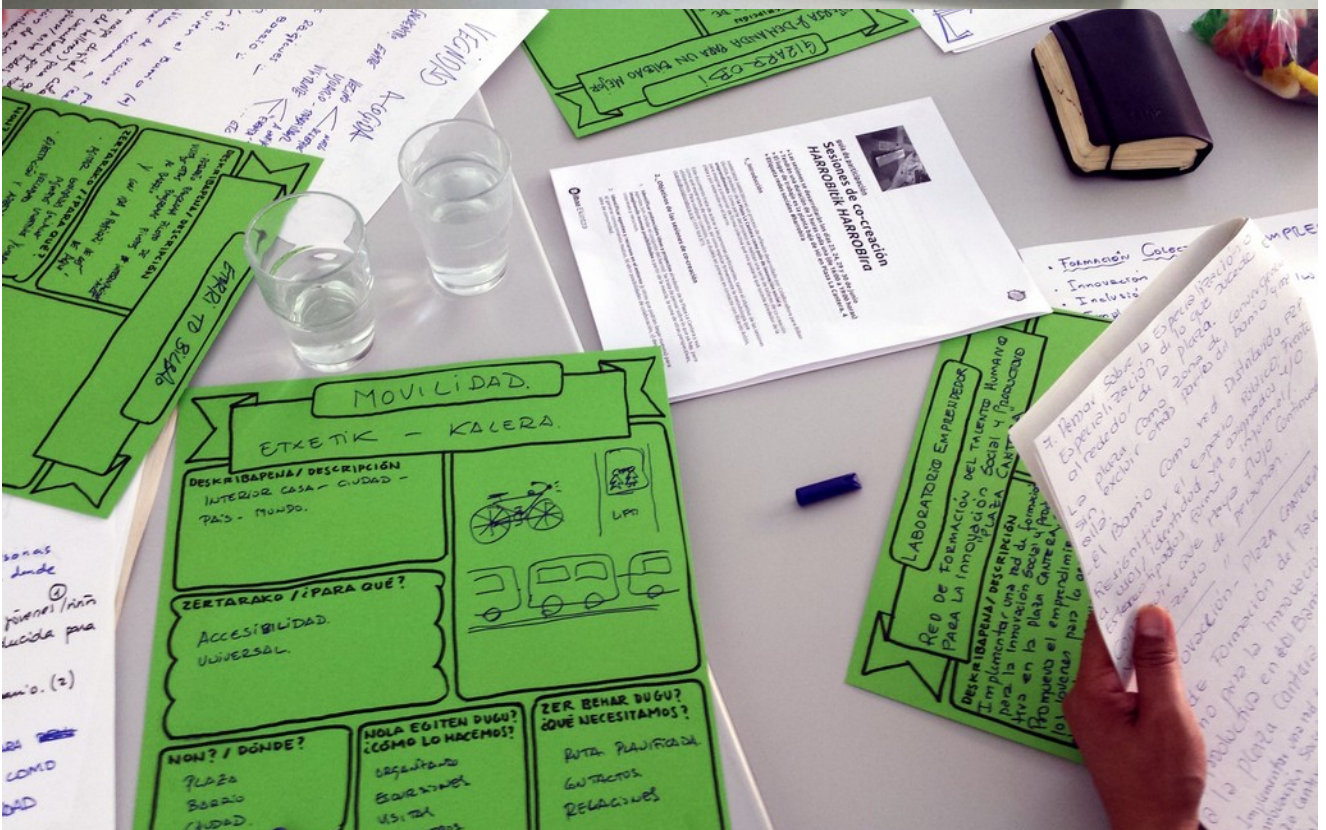
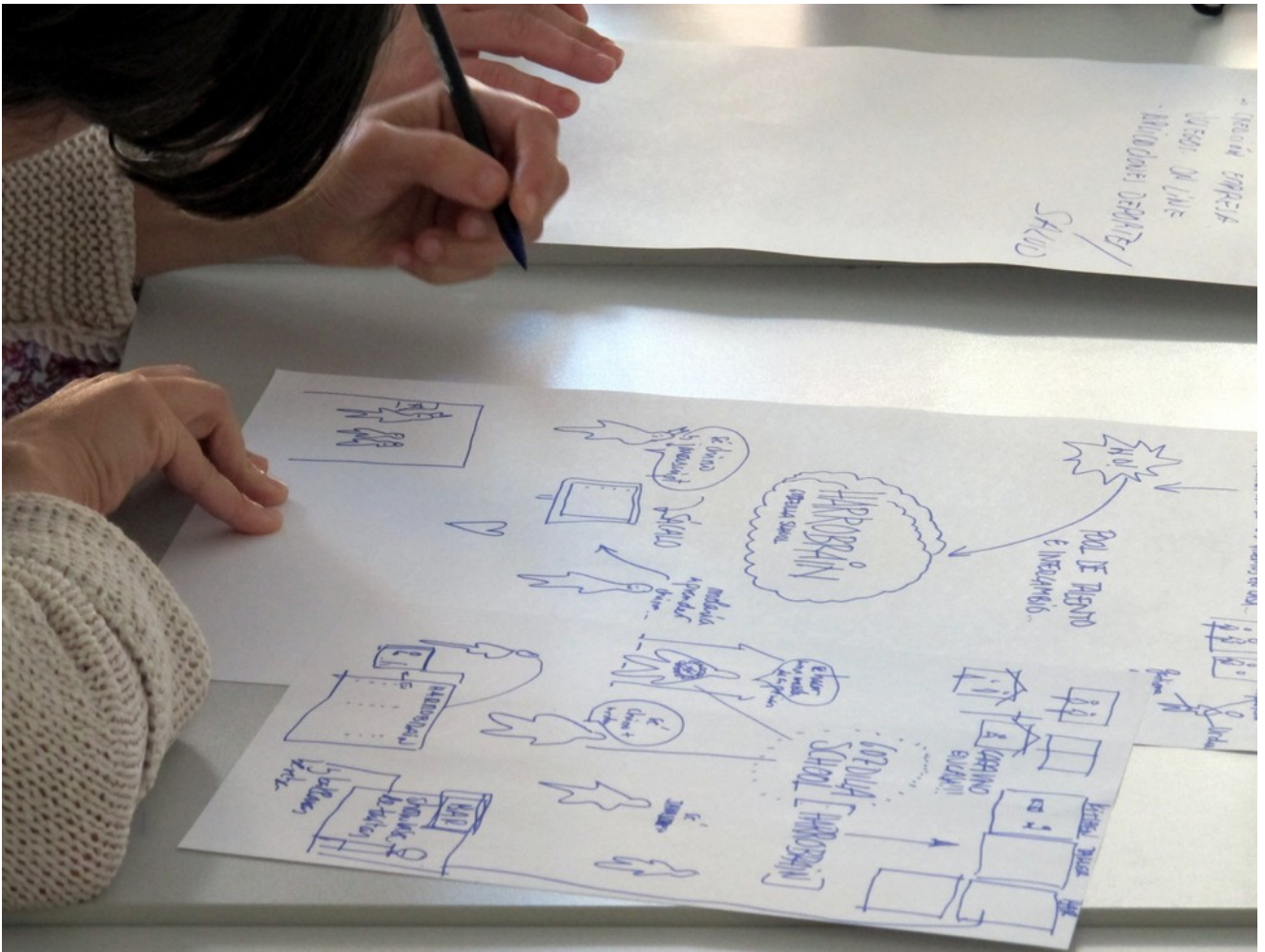

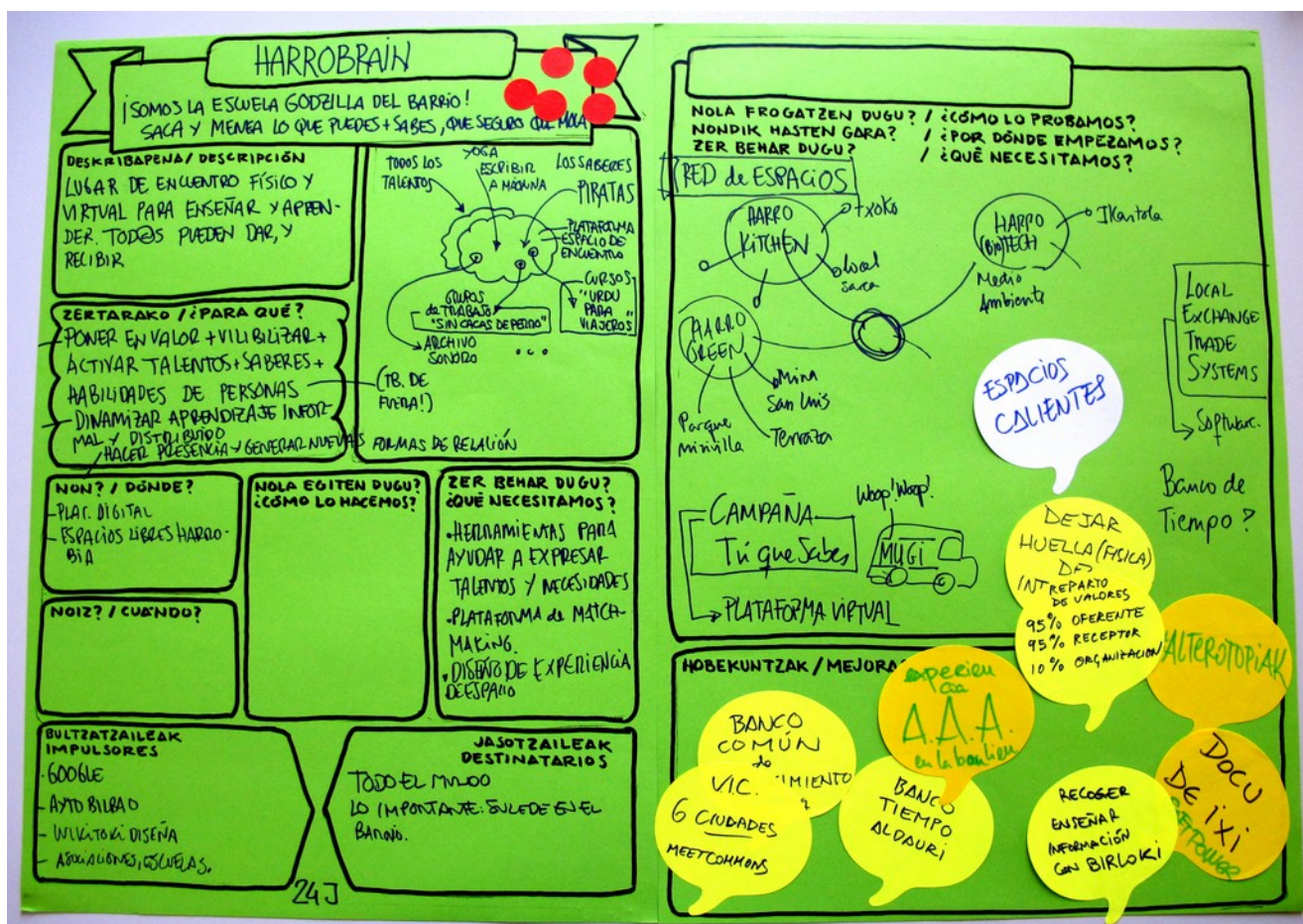
- **Mendekoen zentraltasuna.** Eskuarki ekimenen erabiltzaile edo hartzaile pasibo gisa soilik begiratzen dugunongan (haurrak, adinekoak, migratzaileak, egoera zaurgarrian dauden beste pertsona batzuk...) arreata jartzea eta protagonismoa ematea. Auzokoak proposamenak egiteko eta gauzatzeko subjektu aktibo gisa, ez esku hartzeko subjektu pasibo gisa. Auzokoak modu zabalean barne hartzea, ez soilik haien ordezkari antolatua kontuan izanik. Fokua zabaltzea. Zein ideia sortuko litzateke, adibidez, haurrei, erretirodunei eta iraupen luzeko langabeei elkarrekin lan eginaraziko bagenie? Eta eskastasunetik eta urritasunetik baliabideak maximizatuz bizitzera, ezerezetik biderkatzera ohituta dauden pertsonak bilduko bagenitu?
- **Hezkuntza-ingurunea funtsezkoa da beste etorkizun posible baterako bidea emateko.** Gelatik ingurunera, ingurunetik gelara. Irakasleak inplikatzeko, gehiegizko zama ekarri gabe programak curriculumera gehitzea erraztea.
- **Pertsona proaktiboak** eta aurrez prestatuak zaintzea, gauza askoren lotura baitira (ez daitezela ahitu, baina, era berean, ez daitezela ezinbesteko bihurtu).
- Ekintzailtza eta gizarte-berrikuntzako proiektu batek ez du soilik **“ekintzaile berrientzat” definituta egon edo soilik horiek inplikatu behar, ezin da horrelakoa izan.**

- **Gentrifikazioa eta kolonizazioa saihestea.** Badagoenari gainjartzea. Hemen bazegoenari (eta bizirik ateratzen denari, irauten duenari, desagertzen denari, hobetzen denari...). Tradizionalki bazeuden edo auzoan ugarienak diren gremioetan eta saltokietan arreta jartzea.
- Ideiak eta pertsonak erakarri behar dira, baina **baliabideak eta finantzaketa** ere bai. Oreka bilatzea.
- **Erreferentzia-puntu bihurtzea eta erakarren positiboa sortzea.** Auzoari dagokionez nor bere burua baino ez aipatu beharrean, hiriko gainerako tokietara ere begiratzea eta beste testuinguru batzuekin konektatzea.
- **Ekimenak administraziora, politikariengana, erabakiak hartzen dituztenengana eta baliabideak maneiatzen dituztenengana hurbiltzea.** Ezagutzen badute, errazago da ulertzea, balioestea eta haren garapena erraztea.
- **ADI! “Dena denentzat” kontzeptuak EZ du balio.** Irekitzeak ez du ongikerian edo adostasun faltsuetan erortzea esan nahi. Azkenean, proiektuak zehaztu eta zirt edo zart erabaki egin behar du. Proiektu batek ez ditu arazo guztiak konponduko. Proiektu ugari, ekimen espezifikoaren arrago bat, egotea behar da.

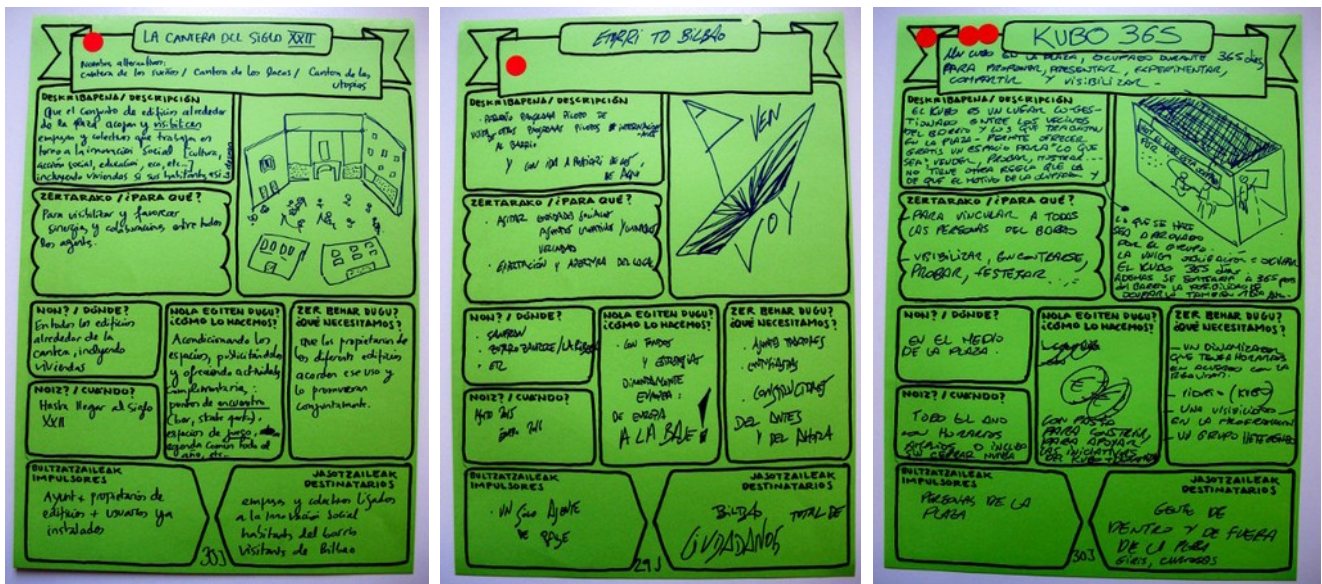

3. Gauzei buruz

Saioen bigarren atalak plazaren inguruko edo han bizi diren eragileengandiko ekimen posibleetarako prototipoen gutxieneko zirriborro bat egitea zuen helburu. Horrez gain, saioak bukatzean, eragileei eskatzen zitzaien hurrengo egunetan agiri labur bat idazteko; bertan, saioari buruzko gogoetak, aparteko ekarpenak eta HARROBITik HARROBIra prozesuari dagokionez egin nahi zituzten bestelako oharak jaso behar zituzten.

Ondoren, ekimenen zerrenda jasoko dugu eta beste ekarpen batzuk bilduko ditugu.

3.1. Ekimenen zerrenda

Puntu honetan irten ziren proiektuak deskribatzen dituen zerrenda egin da; gai-zerrendatxoak ezarriz metatu dira (ideia asko elkarren oso antzekoak dira —zenbait elkartu egin dira idaztean— edo batzuek beste batzuek osatzen dituzte). Batez ere, **zerrenda honek nahiak, interesak eta itxaropenak argitara emateko balio du.** Edozein ideia garatzeko, askoz ere garapen xehatuago bat beharko litzateke.

HACK THE PLAZA

espazio publikoa | erabilera_aintz | bizikidetzaz

Espazio publikoa bizigarriagoa eta gozagarriagoa, belaunaldi artekoa eta erabilera antzekoa egitea. Guztien eta guztientzako plaza bat. Geratzeko plaza bat. PLAZA BAT. Zenbait espazio / zenbait erabilera. Sarbideez, hiri-altzariez, zirkulazioaz, ingurune eragileez eta abarrez hausnartzea. Behaketa antropologikoa (plazan gertatzen dena erregistratzea). Safariak eta gynkanak asmatzea. Partaidetzazko diseinua, klarionez marratuz. *PlayDay*.

Hiri Berroneratzeko Europako Agentzia (UREA)

hirigintza | ikerketa_eta_esku-hartzea | Europa

Jasangarritasunaren eta gizarte-berrikuntzaren ikuspegitik hiri-berroneratzeaz arduratzen den Europako agentzia horren egoitza, behategia eta jardunbide egokien lantegia, Gasteiz kalean erdi eraikita dagoen orubean instalatua. Ikertzeko eta esku hartzeko proiektuak garatzea (gai posible batzuk: mugikortasun eta irisgarritasun unibertuala, espazioen konektibitatea, ekonahikotasuna, meategiko espazioa...).

Nazioarteko erreferentzia-puntu izatea. Kidetasun publikoa eta pribatua.

PLAZA BERRI

nazioarteko_lehiaketa | hirigintza

Arkitektura-eskolen nazioarteko lehiaketa, Miribilla, Harrobi, Mariaren Bihotza, Martzana eta Alde Zaharra (Erriberako merkaturia) lotzeko hirigintza-proiektuena; loturako plazetan eta espazioetan jartzen du arreta nagusia. Zaharra berriaren bide gisa, badagoenetik abiatuta berriro diseinatzea. Prozesu parte-hartzailea nahiak, beharrak, zehaztapenak identifikatzeko, lehiaketaren baldintza-agiria egiteko. Inplika daitezkeen eragileak: Surbisa, Metr poli30, EHU Arkitektura, Arkitektoen Elkargoa, BAT, testuinguruaren hirigintzako eta arkitekturako profesionalak.

¡DISPONIBLE! *

espazio_hutsak | orubeak | protokoloak | pop-up | deialdia

Espazio hutsak eta gune hilak (etxabeak, teilatuak, orubeak...) berreskuratzeko eta eskura jartzeko eta okupatuta dauden espazioen erabilera maximizatzeko (beste erabilera batzuk, beste ordutegi batzuk) proposamena. Leku itxi eta aprobetxatu gabeen ezinikusia saihesteko modu bat, auzoko bizitzaren alde ipintzeko asmoz.

Jabeen, administrazioaren eta erabiltzaileen arteko harreman-esparrua (akordioak, protokoloak, pizgarriak). Lehenengo eta behin, auzoan eskuragarri dauden espazioak mapatzea. Erabilera osoak edo partzialak, aldi baterakoak edo egonkorak, alokairua, salmenta edo lagapena (erakustokia, pop-up...). Proiektuen deialdiak egitea.

Proiektu honetan "Cantera y futuro" proiektua bildu dugu, oso antzekoak direlako.

MOVILIDAD

mugikortasuna | irisgarritasuna | ondarea_eta_turismoa

Ezer zehaztera heldu gabe, atera den gai garrantzitsu bat auzoko mugikortasuna eta irisgarritasun unibertsala da. Lehen auziak mugikortasun eta irisgarritasun zeri esaten diogun definitzearekin du zerikusia, espazioari eta hirigintzari soilik zedarrituriko kontzeptuak ez izateko.

Adibidez, etxebizitzetan igogailuak aipatzen dira, baina baita eskailera mekanikoak eta igogailuak ere desnibel ugari dituen auzo batean; zubiak eta arrailak; garraioak (antzinako tranbiaren gaia atera da —merkataria-elkartearen armarrarian irudi hori gordetzen da—, baita Basurtu-Abusu linearena ere); udalaren bizikleten eta bizi elektrikoaren zerbitzua; kultura arteko mugikortasuna (bereziki Afrikarekin); erroldaren ezegonkortasuna; bizi-baliabideetarako irisgarritasuna (pertsonek %42k DBE kobratzen dute San Frantziskon). Era berean, beste turismo mota batez eta "turismoaz" hitz egiten da, etortzeko eta itzultzeko modu desberdinez (bidaia-agentzia bat auzoan?).

Hiru lan-ildo zehatz:

1. Miribilla / Alde Zaharra ardatzaren lotura eta irisgarritasuna.

2. Irigarritasunik eta mugikortasunik gabeko puntuak mapatzea eta auzotarren beharren eta aukeren diagnostikoa egitea, hirigintza-arloarekin lan eginez.
3. Auzoko ondarearen eta memoriaren balioa: Done Jakue bidea + Lurpeko Bilbo (meategiak) + itsasadarra + Martzana kaia (San Antonera iristen diren itsasontziak).

SASOI AUZOLAB *

osasuna | bizi_kalitatea | auzo_aktiboa | herritarrak | kasu_praktikoak | eragile_konbinazioa

Pertsonen bizi-kalitatea hobetzea eta aztura osasungarriak (fisikoak, mentalak, gastronomikoak, kulturalak...) sustatzea auzoan eta munduan da erronka. Gaur egun, auzo hau Bilbon bizi-itxaropen baxuena duena da. Zein faktorek eragiten dio horri? Zer egin dezakegu aldatzeko?

Hauek dira landu litezkeen elkarrekin erlazionatutako bi helburu:

- Auzoaren errealitate eta irudi osasuntsua eta aktiboa sustatzea, hain zuzen auzokoen bizi-kalitate hobetzea eta zenbait gizarte-sektorerentzat erakargarriak diren aztura osasungarriak sortzea ahalbidetzen duten ekimen, produktu eta zerbitzuen bidez.
- Lan-jarduera eta garapen ekonomikoa sortzea auzo aktiboaren eta herritarren espazioaren (zaintzen duten herritarrak) ideia inguruan.

Alderdi anitzeko jarduera-eremu handi bat da; horren gainean lan egin daiteke eta gure ingurunean mota guztietako prototipoen laborategi on bat eduki lezake: eguneroko bizitzan aztura osasungarri txikiak sartzea; espazio publikoa jarduera osasungarrietarako erabiltzeko proposamenak (dantzak, yoga- edo taichi-taldeak, *gynkanak*, mantentze-ariketak, ibilaldiak); etxebizitzak egokitzea eta oztopoak kentzea, mugikortasun urriko pertsonekin elkarlanean; elikadura-subiranotasunarekin eta gastronomia osasungarriarekin zerikusia duten programak; etxera janaria eramateko eta *catering* ekologikoko zerbitzuak; elikagaien aprobetxamendua eta birbanaketa; osasun mentalaren prebentzioa eta hobekuntza; komunitatean laguntza emateko eta zerbitzuak trukatzeko programak; produktu eta zerbitzu berrien probaketa; etab.

Alderdi anitzeko jarduera-eremu handi bat da; horren gainean lan egin daiteke eta gure ingurunean mota guztietako prototipoen laborategi on bat eduki lezake: eguneroko bizitzan aztura osasungarri txikiak sartzea; espazio publikoa jarduera osasungarrietarako erabiltzeko proposamenak (dantzak, yoga- edo taichi-taldeak, *gynkanak*, mantentze-ariketak, ibilaldiak); etxebizitzak egokitzea eta oztopoak kentzea, mugikortasun urriko pertsonekin elkarlanean; elikadura-subiranotasunarekin eta gastronomia osasungarriarekin zerikusia duten programak; etxera janaria eramateko eta *catering* ekologikoko zerbitzuak; elikagaien aprobetxamendua eta birbanaketa; osasun mentalaren prebentzioa eta hobekuntza; komunitatean laguntza emateko eta zerbitzuak trukatzeko programak; produktu eta zerbitzu berrien probaketa; etab.

Erreferentziatuz, besteak beste, proiektu hauek hartzen dira: *Portal Ciudadano*¹, auzotarren erkidegoetako zaintzei buruzkoa, Donostian; *Tyze*², mendeko pertsonei beren inguruetik laguntzeko gizarte-sare kanadarra; *Andes*³, elikagaien bankuei zerbitzu osagarriak eskaintzen dizkieten jatekoen denda solidarioen ekimen frantsesa (antzeko ekimen erraz bat, Galdakaotik abiatuta beste toki askotan kopiatzen ari dena, *Hozkailu Solidarioa*⁴ da); *Roots of empathy*⁵, empatia eta gaitasun emozionalak eta sozialak areagotuz gazteen arteko eraso-kopuruak murriztu dituen programa kanadarra; eta *The Good Kitchen*⁶, Holstebro udalerrri daniarreko etxera janaria eramateko zerbitzua (lankidetzako diseinu-prozesu baten emaitza). Interesatuta egon litezkeen eragile instituzionalen artean Osakidetza eta BFAko *Autonomia Pertsonala Sustatzeko Zuzendaritza* daude. Bai jarduera horretarako bai beste batzuetarako, auzo-babesletza edo *crowdfunding* bidez finantzatzeko aukera aipatzen da.

* Proiektu honetan elkarrekin sortzeko saioetan egin ez ziren baina geroko txostenetan jaso ziren ekarpen asko bildu dira; horrek adierazten du gaiak interesa pizten duela.

SANFRAN CHEF *

gastronomia | kultura_anitz | osasungarria

Enplegu-, gizarteratze- eta laneratze-zentro berezia den taberna-jatetxea. Kultura-aniztasuna eta osasungarria dena uztartzen dituen eskaintzarekin. Asteko platera auzoko zenbait jatetxetan (plater/kontzeptu desberdinak lantzea). Era berean, eramateko janaria dago, baita etxera eramateko zerbitzua ere. Janaria prestatuz edo janez elkar ezagutzea, topaketa- eta erlazio-modu gisa (jatea beharra eta gozatzeko modua da). Halaber, txoko bat dauka auzoan/auzoarentzat; bertan, nazioarteko sukaldaritzako ikastaroak eman ahal dira (*Munduko emakumeak, Munduko medikuak...*). Lotura estua *Sarean* proiektuarekin eta hiri-ortuarekin.

* Proiektu honetan proiektu "gastrokulturala" gehitu dugu, oso antzekoak direlako.

1 <https://goteo.org/project/portalcuidadano>

2 <http://www.tyze.com/>

3 <http://www.epiceries-solidaires.org/>

4 http://www.huffingtonpost.es/2015/06/10/frigorifico-solidario_n_7553962.html

5 <http://www.rootsofempathy.org/>

6 <http://www.servicedesigntoolkit.org/cases-good-kitchen.html>

HARROPARCOUR

teknologia-appa | osasuna | kirola | profesionalak_ikasleak

Online jolasa, eta kirola eta osasuna harremanetan jartzen dituen *appa* plazaren ingurunean. Eremu birtuala eta fisikoa nahasten dira, eta aldi behin jarduerak antolatzen dira plazan bertan. Proiektuak guneko profesionalak ikastolan ematen diren lanbide-familietakako (kirola, informatika edo 3D modelatua) lanbide-heziketakoko ikasleekin harremanetan jartzen ditu. Hasiera batean, testuinguruaren gainean benetako kasu batera aplikatutako prestakuntza- eta praktika-proiektu gisa bideratu liteke.

3D ANIMAZIOA

3D_teknologia | prestakuntza

3D animazioaren eta ingurune interaktiboaren lanbide-familiarekin zerikusia duen prestakuntza- eta ekintzaitza-proiektua, 2019tik aurrera ikastolatik gauzatu beharrekoa, sektoreko eragile profesionaleri lotuta.

HARROBI VALLEY

gizarte_teknologia | bizikidetasuna | gatazkak | eremu_profesionala | nazioarteko erreferentzia

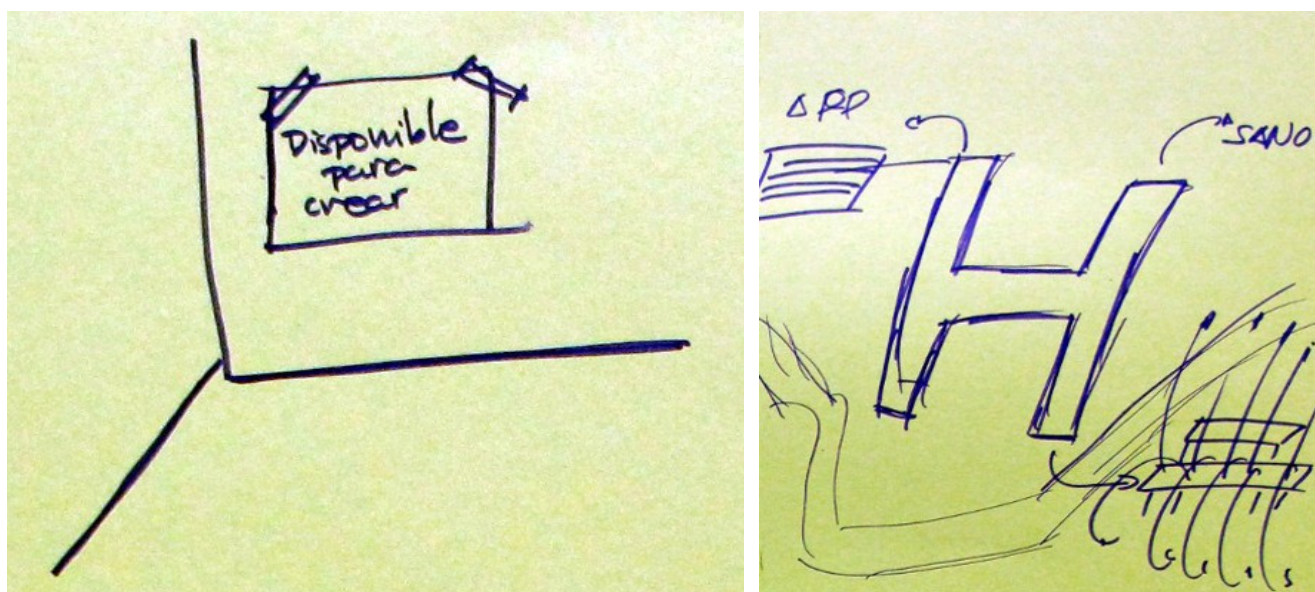
Auzoan lan ugari egin da bizikidetzaren eta gatazken inguruan, modu desberdinetan, bai eremu publikoan bai pribatuan edo etxeetan (eta alderdi komunean eta bitartekoan), eremu sozialean, ekonomikoan edo kulturean, bitartekaritza eginez edo zuzenean esku hartuz, eta arrakastak zein porrotak egon dira. Gizarte-teknologia altua. Gizarte- eta erlazio-teknologia bigunen indarra eta auzoan horien inguruan bildutako esperientzia. Nazioartean goraka ari den jardueraren eremu horretako eragileen indarra sinestea (arazoaren ikuspegi komunitarioa, egoera kaltegarriari aurre egitea, giza garapena, berronartzea, erresilientzia, etab.).

Jardueraren eremu hori gero eta esanguratsuagoa da alderdi sozialari eta profesionalari dagokienez, eta eragile eta esperientzia ugari daude. Esperientzia eta lan-eremu horren balioa azpimarratu behar da, jardunbide egokiak ikustarazi eta prozesuak sistematizatu behar dira. Lehenengo eta behin, sinetsi behar dugu jardueraren eremu horrek baduela etorkizuna, eta horretan garrantzitsutzat jo behar dugu geure burua.

Esate baterako, jardueraren hauek aipatu dira: Gizagune, Konekta, *Gizarte Diseinuko Eskola* (APTESek, Farapik, Novia Salcedok eta ColaBoraBorak bultzatua), BATen *#alterotopiak eta Hacks4Good*, oinarri teknologikoko enprekin batera, hala nola Shareak, Arcadiapps, Clickea eta Jokoga eta ikastolaren IKT adarra.

Hasteko: auzoaren eragileak eta jardunbide egokiak identifikatzea + antzeko auzoetako puntako esperientziak ezagutzea > nazioarteko ekitaldi HANDI bat antolatzea kontu horren inguruan (erreferentzia gisa BIA hartzen da; 2014an antolatu zen, arkitekturaren, ingeniariaren, eraikuntzaren eta abarren sektoreari lotuta).

* *Proiektu honetan "Harrobia bizikidetasunerako" proiektua gehitu dugu, oso antzekoak direlako.*

EL BARRIO DE LAS ARTES

arteak | espazio_publicoa | esku-hartze_soziala | kulturtegia

Arteak gizarte-bitartekaritza gauzatzeko eta auzora beste pertsona batzuk erakartzeko elementu gisa (herri-iruditeria / "Sortzeko eskuragarri dagoen espazioa" marka). Badauden espazioak eta baliabideak erabiltzea + zaharkituta dauden espazioak + espazio publikoa + *pop-up* esku-hartzeak.

Kulturtegiaren ideia (kiroldegi moduan, jarduera ugari amateur zein profesional gisa egiteko tokia).

Gauzak gertatzea baimentzea (nolabaiteko lasaitasuna araudiari dagokionez). Aldizkako deialdiak egitea. Maila eta intentsitate desberdinak: inurria egunerokoan eta salbuespeneko uneko indioilarra (oreka eta jasangarritasuna bilatzea).

Auzoan ugaritzen diren instituzio, erakunde eta jarduera artistikoekiko harremana (BilbaoArte, Berreginen Museoa, consonni, Okela, Histeriak, Martzana, SCgallery, MEM, Gau Irekia, IDEATOMICS, Artaziak, Zaramari, ColaBoraBora, La Cosa en Casa, BLVart, Muelle3, BilboRock, Anti-, La Kultur, artisten estudio ugari...). ArteShop, Bilbao Art Distrit jardueretan eta horrelakoetan lotura edo presentzia handiagoa edukitzea edo Kale Artean (Basaurin) edo Komanditario Berriak adibideei jarraitzea.

LA CANTERA DEL S.XXII

ikustaraztea | seinaletika | multzoa

Plaza gizarte-berrikuntzako testuinguru gisa. Plazako eraikinen lotura eta dagoenaren, gertatzen ari denaren bistaratze fisikoa. Multzo-nortasuna sortzea (nolabaiteko batasuna, koherentzia, homogeneousotasuna, multzoa, aniztasunetik abiatuta). Seinaletika, muralismoa fatxadetan, eta espazioan esku hartzeko beste modu batzuk. Bistaratzeko sinergiak eta lankidetzak sustatzeko modu gisa. Puntu komunak identifikatzea (proiektuak, sektoreak, ideiak...).

LA MEZCLA Y LA SUMA

ikustaraztea | konektatzea | elkarlanean_aritzea

Plazari bizia ematea, badagoena aprobetxatuz eta indartuz, eragile-aniztasun aberasgarritik abiatuta, aukera-berdintasunean oinarrituta, kontuan hartzen diren profilak mugatu gabe, elkarren ezagutza sustatuz, beharrak, eragileak eta baliabideak konektatuz. Ekintza-eremu azpimarragarri batzuk: adinekoen zaintza, enplegua, espazio publiko eta pribatuen erabilera.

ESPERIENTZIA LABORATEGIA

laborategia | elkarlanean_aritzea | probak | egitea | proiektuen_deialdia

Esperimentatzeko espazio bat (nahitaez ekintzaitza-fasera heltzean pentsatu gabe). Gogoz eta berotasunez, zer gertatzen den probatzeko. Jarduerak eta prozesuak *living lab* ideian oinarrituta ikustaraztea (baina lan pribatuko eta sozializazioko inguruneak bereiziz). Elkarren oso desberdinak diren eragileak eta proiektuak (unibertsitatea, auzokoak, *maker*ak, artistak, enpresak, gizarte-erakundeak...) elkarrekin egotea. Bakoitzean hiru proiektu; txandakatu egingo dira (1 eta 6 hilabete bitartean). Proposamenen deialdi irekia. Gutxieneko azpiegiturak eta baliabideak (erakundeak erraztu egiten du, eta gizarte-eragile batek kudeatu eta dinamizatu egingo du). Harrobiko "igerilekuan" egin liteke, beiratea aprobetxatuz.

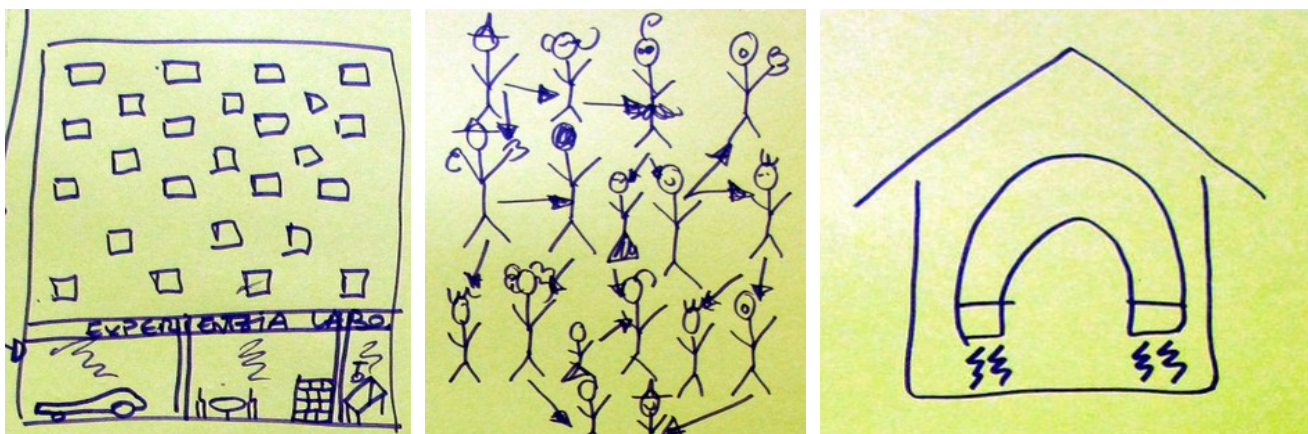
Geroko txostenean laborategiaren, egiteko eta esperimentatzeko espazioaren, ideiarekin zerikusia duten zenbait ekarpen egon dira. Ekarpen laburrena honela zehazten da:

1. Lankidetzako lan-espazio bat sortzea, non protagonistak eskulana eta esparru profesionalen arteko elkarrizketa diren.
2. Espazio informalak, non harremanak nagusi diren, jateko, atsedean hartzeko, berriketan egiteko, lan-espazio intelektualagoetatik urrun.
3. HUB: topaketarako eta harremanak eta interesak (bir)banatzeko lekua + ExpoGela: erakusteko, partekatze, konektatzeko espazioa + CodeGela: ia denak koderen bat eta programaren bat daramatza jadanik (programatzen ikastea, gaitasun berri bat, brikolaje-modu eguneratu bat) + BioGela: proiektu bizietarako.

KUBO 365

erakustokia | egunero | erabilera_anitz | laborategia | erantzunkidetasuna

Beti zerbait gertatzen den leku bat (aztura sortzen du, zerbait diferente aurkituko duzula dakizulako joaten zara). Espazio txiki eta garden bat plazaren erdialdean. Egunero gauza desberdin bat gertatzen da, urteko 365 egunetan. Gauzak auzotarren, erakundeen, enpresen, auzo barruko eta auzotik kanpoko jendeen proposamenetatik sortzen dira. Ez dago jarduera-mota zehatzik, dena da posible. Proposatze, esperimentatzeko, ikusgai jartzeko eta probatzeko, elkartzeko, ospatzeko... espazio bat. Jarduera-fitxa bat aurkezten da eta garatu beharreko

jarduerak aukeratu eta lehenesten dira. Egun batzuetan zozketaz adjudikatzen dira bestela ziurrenik parte hartuko ez lukeen jendearen artean. Arau bakarra dena aurkitu duzun bezala uztea da (erantzunkidetasuna). Bitartekaritza- eta komunikazio-lan handia dago, partaidetza dibertsifikatzen saiatzeko eta gertatzen dena ezagutarazteko. Baliabideak zeregin horretarako erabiltzen dira, ez edukiak ekoizteko (nork berea ekoizten du, baina badaude oinarrizko baliabide batzuk).

LA PROBETA DERRAMADA

100_pertsona_berri | kutsatzea | barreiatzea

Plazara 100 pertsona berri erakartzea, gizarte-berrikuntzari buruz ikas eta esperimeta dezaten. Eragile berriak, beste begirada batzuk erakartzea eta plazan badaudenekin (ikastetxeak, enpresak, erakundeak, instituzioak) konektatzea. Kutsatze- eta barreiatze-prozesuak (pertsona horiek besteen konektoreak dira). Nola erakarriko dira pertsona horiek? Zer proposatu edo eskainiko diegu? Nola egingo diegu harrera? Publiko zabal batengana jotzea, zenbat eta aniztasun handiagoa, orduan eta hobeto: gazteak, langabeak, merkatariak, boluntarioak, ikertzaileak, artistak... Koordinatu, komunikatu eta ebaluatu behar da.

ESPACIO MAGNÉTICO

open-txokoa | info-puntua | bizikidetza | ikustaraztea

Plazaren inguruan kokatzen diren eragileak eta proiektuak ikustarazteko eta elkarri eragiteko espazioa, bai haien artean, bai beste eragile batzuekin eta auzokoekin. Espazio ireki bat (open-txokoa), etengabe aldatzen ari dena, bistako laneko azpiegiturarekin, gardentasuna eta bizikidetza sortzen dituen, info-puntu gisa balio duena eta bere jarduerak ere sortzen dituen.

Gauza komunak (info-puntua, agenda, jarduerak, egonaldiak) txandaka kudeatzen dituzte eragile parte-hartzaileak. Beste toki batzuetako jendea hurbiltzen duen egonaldi- eta truke-programa bat sartzeari planteatzen da (nazioarteko antzeko beste proiektu batzuk, unibertsitateetik ikertzeko proiektuak, etab.). Aurrekontua esleitu da inplikaturako eragileentzat ekartzen duen aparteko lan-zama (denon kudeatzea, jarduerak eta egonaldi- eta truke-programarako baliabideak sortzea) jasangarria egiteko.

HARROBIA, GIZARTE-BERRIKUNTZAKO ERAKARGUNEA

gizarte_sarea | nor_da_nor | ikustaraztea | konektatzea

Garapen komunitarioarekin zerikusia duten proiektu alternatibo eta berritzaileen direktorio edo gizarte-sare fisiko eta digitala. Auzoaren gainean dagoen ezjakintasuna eta estigmatizazioa gainditzea. Eragileak konektatzea, elkar ezagut dezatela, gertatzen dena kanporantz ikustaraztea... Elkar aurkitzea, elkarrekin konektatzea, elkarri eragitea eta hortik aukera berriak sortzea.

Lehenago egin diren direktorioak eta mapak identifikatzea, horietako batetik abiatzeko edo ideiak berrerabiltzeko. Haraindi joatea *Bilbao Zaharreko, San Frantziskoko eta Zabalako baliabideen gidaren* formatuari eta erabilerei dagokienez. Prozesu parte-hartzaile batean lehen prototipoa diseinatzea, badauden eragile batzuk inplikatu.

Oinarrizko esparruak: nor zaren / zer egiten duzun / zer behar duzun. 10 arlotan 10 preskriptore identifikatzea, beste 10 eragile erakarri ahal dituztenak. Plataforma horrek zertarako balio behar duen pentsatzea. Badagoenaren direktorio orokorra da? Gauza jakin batzuk adierazten edo azpimarratzen diren lekua da? ...? Gauza gehiegitarako balio izatea nahi badugu, ziurrenik azkenean ez du ezertarako balio izango.

GIZARROBI

benetako_beharrak | eskaintza-eskaria | arazoak_aztertzea | gizarte-eragina

Eskaria eta eskaintza mundu hobe bat lortzeko batzuk sortu den proiektua. Sistemak auzoko benetako beharrak bildu edo zundatzen ditu (gizarte-zerbitzuekin aritzeko espazioen bidez, kexa-iradokizunen postontzien bidez, Birgaitze Bulegoaren bidez, auzo-etxearen bidez...) eta ekintzaileekin, enprekin edo gizarte-erakundeekin lotzen ditu konpontzeko. Arazoak aztertzea eta baliabideak optimizatuz irtenbideak ematea. Berrikuntza jendeak behar duela esaten duen horretan ardatzea eta gizarte-inpaktua maximizatzea. Horrek herritarren ahalduntzea ekartzen du, administrazioaren eta herritarren arteko harremanak arintzen ditu, erantzunkidetasuna sustatzen du, gizarte-merkatuaren eta asmoa duen enpleguaren garapena ahalbidetzen du. Finantzaketa *gizarte-eragineko bonuen* antzeko sistema baten bidez egin daiteke.

IDEIEN USTIAPEN ZENTROA

immigrazioa | kultura_anitz | ekintzaitzarako_leihatila_bakarra

Auzoan oso aktibo garrantzitsu bat dago (gaur egun ez zaio probetxurik ateratzen eta xahutu ere egiten da), immigrazioak ekartzen dituen aberastasunak eta aniztasunak sortutako gizarte- eta kultura-kapital guztiarekin zerikusia daukana. Jakintzak, bizi-esperientziak, hizkuntzak, nazioarteko harremanak...

Proposamena horren balioa azpimarratzean eta tokikoarekin erlazionatzean datza, atzera elikatzeko. Ideiak garatzeko eta ustiatzeko zentro bat sortzea. Ekintzaitza eta auzoko eragileen arteko harreman produktiboak errazten dituen eta laguntzen dien leihatila bakarra (Lanbiderekiko hitzarmena —badauden programak gurutzatu

edo batzea—). Ekintzailetza babesten duten eragileen ustezko koordinazio-faltari edo horien kapitalizazio kuantitatiboari dagokienez, zerbitzu-bokazio koordinatuaren ideia irteten da: “*Ekintzaileak ez dira inorenak, baizik eta denonak*”.

MERKATU PLAZA

market placea | trukea | subiranotasuna

Tokian tokikoa. Sasoian sasoikoa. Pertsonak sasoikoak diren edo badauden jakintzeekin, ekimenekin, produktuekin eta zerbitzuekin lotzen dituen *market placea* (online, offline ordezkartzarekin). Gure bizitzetan harremanak, trukeak eta subiranotasuna areagotzeko modu bat, ekonomia jasangarriago eta gizatiarrago bat erdiesteko asmoz. Ondo pentsatu behar dira inbentariatzeko edo indexatzeko modua eta sarbide-, erabilera- eta truke-protokoloak.

LABORATORIO EMPRENDEDOR

hezkuntza | gazteak | sektore_berriak

Eremu produktibotik gizarte-berrikuntzarako giza talentua prestatzeko sarea. Inguruneke gazteentzako (eta ereduak erakarrita etor daitezkeen beste batzuentzako) hezkuntza-proiektua. Garapen komunitarioko kontzientziarekin gaitasun berriak eta enplegu-hobi berriak sortzea.

GRAN HOTEL DEL EMPRENDIMIENTO

topaketa | mentoringa | trukea | egonaldiak

Proiektu-garapeneko fase desberdinetan dauden gizarte-ekintzaileentzako topaketa-espazioa + Ekintzaile berrientzako *mentoringa* + Praktiken eta talentuen trukea. Tokiko eragileak eta nazioarteko egonaldiak (*Erasmus+* modukoak). Espazio fisiko bat edo auzoan banatutako espazio asko (hotel handitik *Airbnb* delakora). EHUKo ikasle-egoitzarekiko eta Bilvi hotelarekiko harremana.

COMPARTIENDO

ikaskuntza_komunitatea | harremanak | ezagutzak | esperientziak

Elkarrekin gehiago gara. Egun batzuetan ikasi, beste batzuetan irakatsi egiten dut. Ekintzaileen ikaskuntza-komunitatea; aldizka biltzen dira (hilean behin, hitzordu finkoa) eta bakoitzean interes orokorrekotzat jotzen den gai bat jorratzen dute. Gai bakoitza pertsona batek garatzen du (ahal bada, taldeko batek). Auzoko zenbait tokitan elkartzeko dira; zati formalago bat eta zati informalago bat eduki ahal du (auzoko taberna ren batean gosalduta edo askalduta). Ekintzaile-moten nahasketa: ezagutza, zerbitzuak, merkataritza, ostalaritza, tradizionala, berrikuntza... Ekiteko prozesuan lagunduak sentitzeko, esperientziak eta zerbitzuak trukatzeko, sarea sortzeko, harreman profesionalak garatzeko modua (eta ez bakarrik horretarako).

HARROBRAIN

plataforma | trukea | ikaskuntza

Iragarki-taula + espazio fisikoa + plataforma digitala. *Escuela Godzilla, Free University, Banco Común de Conocimientos*. Auzoan gurutzatzen diren talentu guztiak topatzeko, trukatzeko eta berriro nahasteko toki bat. Ikasketa-modu informal eta banatu bat. Antzeko proiektu asko daude, baina askok ez dute funtzionatzen.

Zergatik? Zer egin funtziona dezaten? Masa kritikoa, dinamizazioa, plataformaren erabilgarritasuna...? Funtzionatu ez duenez ikastea erabiltzailearengan oinarritutako diseinuaren ikuspegitik aldatzeko.

UNIVERSIDAD ABIERTA DE SABERES

ikaskuntza_komunitatea | trukea | jakintzak_berreskuratzea | oroimen_aktiboa | kultura_anitz

Ezagutzak eta jakintzak berreskuratzeko, garrantzitsutzat jotzeko eta partekatzeko diziplina arteko azterketak, tradizio komunitarioa eta kultura anitzekoa bateratzen dituztenak, galtzen ari dena eta beste leku batzuetatik heltzen dena nabarmentzen dituztenak. Jakintza horiek gizarte-berrikuntzaren esparruetara, zerbitzu eta profil profesional berrietara proiektatzea.

- > Jakintzak identifikatzea + dokumentatzea/sistematizatzea + aplikatzea.
- > Askotariko jakintzak dituzten pertsonak + bideratzaileak + erabiltzaileak.
- > Ikaskuntza-komunitatea + P2P trukea + ezagutza librea.

BANCO E INTERCAMBIO DEL TIEMPO

denbora | trukea | jakintzak_gaitasunak

Baliabide eta zerbitzuetarako sarbidea, truke fisikoak eta online trukeak, sozializazioa eta harremanak, berrerabilera eta birziklatzea. Parekoen arteko harremana, denbora truke-diru gisa. Gaitasun pertsonalak eta profesionalak ikustaraztea eta haien balioa azpimarratzea. Plataforma-tresna bat behar da, baita erabilerak koordinatzeko, dinamizatzeko eta kudeatzeko lana ere. *Banco Común de Conocimiento* erreferentzia gisa.

PRACTICA EN MI EMPRESA

enplegu berriak | praktikak | auzoko_enpresekiko_harremana

Gaitasun berriak, lan berriak, ekonomia berriak xede dituzten enplegu-planak. Langabeentzako prestakuntza-programak, auzoko enpresetan eta saltokietan gizarte-berrikuntzaren, kulturaren, sormenaren, teknologien eta arkitekturaren eremuekin zerikusia duten praktikak eginez. Langabeak litezkeen lan-sektore

berrietarantz hurbiltzea (lanbide eta gremio berriak). Era berean, auzoan instalatzen diren enpresak dauden errealitate hurbilagoarekin konektatzeko modu bat litzateke (horren parte izatearen eta komunitatearen ideia). Horrela, irla-enpresen nolabaiteko ideia hautsiko lirateke, gentrifikazio-arriskua arinduko litzateke, auzokoek ez lituzkete enpresa berriak satelitetzat joko...

Proiektu horren inguruan oso gogoeta adierazgarria sortzen da enpresen, haien zerbitzuen eta instalatuta dauden ingurunearen arteko harremanari buruz. Instalatutako ekimenek balioa ekarri behar dute auzoan (batez ere kalearen parean daudenek). Zenbait galdera egin behar dira: nork kontsumitzen ditu auzoko enpresa aholkulari eta espezializatuen zerbitzuak? Zer ekartzen diote auzoari? Nori? Badaukate loturarik auzoarekin edo prezioagatik baino ez daude hemen, iragaitzaz? ...?

ETORRI BILBORA

mugikortasuna | trukeak | anfitrioiak

Etorri eta joango naiz. Mugikortasuna eta esperientzien eta berotasunaren konexioa. Nazioarteko trukeen programa pilotua (*Erasmus+* modukoa, baina ez soilik Europarekin —auzoan bizi diren nazionalitateekiko harremana—). Auzoko erakunde edo enpresa batek proiektu zehatz baterako hartzea. Datorren jendea auzoko etxe batean biziko litzateke (*Familias de acogida* edo *Apadrina un emprendedor* programen moduan). Bitartekaritza- eta harrera-eragilea eta baliabideen gutxieneko poltsa. Eta ez ahaztu mugikortasun aldeanitzuna: geu ere beste toki batzuetara joatea.

3.2. _Beste ekarpen batzuk

Txosten hau bukatzeko, parte-hartzaileek bidalitako agirietatik ateratako gogoeta batzuk zerrendatuko ditugu, *HARROBitik HARROBIra* prozesuari dagokionez proposamenak zehazterakoan erreferentziazat hartu ahal ditugulako.

Oro har auzoaren testuinguruari dagokionez

- Bultzatzen den proiektu orok **auzoa eta hango biztanleak dauden egoera hobetzeko helburua eduki eta horretarako balio** behar du. Pertsonengandik eta pertsonentzat, testuinguruari eraginez (onura-, balio- edo itzulkin-moduak dibertsifikatzea).
- **Auzoaren garapenaren ereduari eragitea. Ondasun komunak eta pertsonak osorik hartuta zaintzea.**
- **Egiten denak jarduera, bizitza, mugimendua sortu behar ditu.** Garrantzitsua da eskuarki auzora etorriko ez lirakekeen pertsonen zirkulazioa sortzea. Kultura-, berrikuntza-, teknologia- eta arkitektura-sektoreekin zerikusia daukaten enpresek profesional- eta bezero-motak dibertsifikatu dituzte. Zirkulazio horrek ez ditu beste batzuk galarazi edo baztertu behar.
- **Erreferentzia-puntu bihurtzea eta erakarpen positiboa sortzea.** Auzo-harrotasunaren espiritua, "San Francisco Pride", sustatzea. Gizarte-berrikuntzako "*Nazioarteko Harrobia Sariak*".
- **"Herriko" produktuak.** Lauburu bat eta Afrikako lepoko bat.
- **Gatazkei modu produktiboan heltzea** (ez ukatu edo ezkutatu), baina enpatiaz eta alaitasunez.
- **Hizkuntza-egoera diglosikoa gainditzea** eta eleaniztasunaren alde egitea (euskara-gaztelania binomiotik haraindi, baina arazo espezifikoki hori kontuan izanik eta ikastolak horri dagokionez duen garrantzia aintzat hartuta). Hizkuntzak baliabide eta ondasun komun gisa. Euskararen erabilera hobetzea, mintzalagunak, hitz-trukea...
- **Berrikuntza-ekosistema bat garatzeko faktoreen konbinazioa:**
  - __ Baliabide materialen aprobetxamendu gorena.
  - __ Merkatuen aldaketa, hauei esker: elkarrekin, ekoizleen eta kontsumitzaileen arteko zuzeneko akordioak, birkokatze produktiboa.
  - __ Ezagutzarako sarbide askea (ezagutzaren ekonomiak gora egitea).
  - __ Big dataren bidez makina adimentsuak sartzea.
  - __ Plataformen bidez baliabide kognitiboak mugiaraztea.
  - __ Jakintzak berreskuratu eta gordetzea.
  - __ Mugiarazle berriak sartzea, hala nola diru digitalak.
  - __ Energiaren sorketa deszentralizatzea (eguzki-energia, nagusiki).

Harrobi plazari dagokionez

- Plaza dena da. Toki txikia, klaustrofobiko samarra, 4 aldetatik 3 itxita dituen eta ia jarduerarik gabeko bide bat, Gimnasio-Gasteiz, daukana (dagoen jarduera etxe barruan gertatzen da). Ez da iraganbidea eta zaila da iraganbide bihurtzea. **Baina, egiatan, plazan badago batzuetan uste duguna baino bizitza gehiago.** Jadanik gertatzen denari garrantzia eman behar diogu.
- Gainera, **lokal eskuragarri gutxi** daude **kalearen parean**. Eta gainerako lokalak (adib., Harrobian eskuragarri dauden espazioak) erabiltzeko aukerak amortizazioa ahalbidetzen duten alokairuen edo akordioen menpe daude; kasu batzuetan, inbertsio handiak eskatzen dituzten hargunak behar dira. Nork egin dezake eta eutsi diezaioke inbertsio horri? Zein helburu eta interesekin? Nola egin daiteke
- Nahia erraza eta erradikala da, hain zuzen, **plaza PLAZA bat, Bilboko beste plaza bat**, izatea (nolabaiteko normalizazioa hiriko gainerako lekuei dagokienez). Aukera-, topaketa-, erakarpen-lekua, jendearekin topo egiteko, mintzatzeko, askaltzeko, jolasteko... Plazan gauza asko gertatuko dira.
- **Plaza nodo gisa auzoan**. Gizarte-berrikuntzari lotutako jarduera produktiboaren katalizatzaile bat. Gune biztanledun baten grabitate-zentro bat.
- **Miribillako auzotar berriak konektatu/inplikatu** behar dira (batez ere orain bukatzen ari diren eta plazatik oso hurbil egongo diren etxeak). Badago eskailerak benetan igarotzeko espazioa izateko modurik, arazo-fokua edo erabili gabeko espazioa izan beharrean?
- Aldez edo moldez, jendeak **plazan taberna bat** egoteko eskatzen du. *Los ladrones van a la oficinako* taberna gaur egun polizia-etxea dagoen tokian? Zuku-taberna bat badagoenari etekina ateratzeko. "*Kañak hartzea*" "*kañak edatea*" baino gehiago den taberna. Tabernaririk ez duen taberna; horren ostez, *hosta, dealerra*...

Pertsoneri dagokienez

- **Pertsonak eta horien eta ingurunearen arteko bidezko harremanak berrikuntza-prozesuaren erdigunean ipintzea.**
- **Zer behar dute pertsonak gauzatzeko?** Balioetsiak sentitzea, egonkortasuna eta bizimodua ateratzeko aukera edukitzea. Eskastasuna eta ziurgabetasuna gainditu, eta berriro etorkizuneko itxaropenak eduki behar dira. Aukerak egotea, nork bere ahala garatzeko posibilitateak egotea. Beren bizitzak zuzentzen dituzten pertsonak.
- **Aldaketa ez da abstraktua, alderdi pertsonaletik egiten da** eta hein handi batean aztura-aldaketarekin dauka zerikusia, bai emozioekin bai harremanekin. Alderdi pertsonala politikoa da.
- **Bakarrik ez sentitzea, laguntza edukitzea.** Aldaketa-prozesu batean parte hartzen ari garela sentitzea..
- **Lana ez da gauzatzeko eta gizarte-balioa ekoizteko era bakarra.** Lan-denbora banatzeko aukera errealean pentsatzea (zereginak komunitatearen funtzio gisa garatzea, guztiontzako baliabide nahikoak sortzea, bizitzaren jasagarritasuna eta beste jarduera batzuk lanaz haraindi).

Ekimenei dagokienez

- **Sortzen diren ekimenek testuingurua ekoiztea** funtsezkoa da, eta ildo horretan badaude kontuan izan beharreko zenbait faktore garrantzitsu: 1) ekartzen duen berrikuntza-, diferentzia- edo espezializazio-balioa eta 2) enplegua eta auzoarentzako itzulkin ekonomikoa sortzeko gaitasuna.
- **Ez dago gizarte-baliabideen asetzerik** (oraindik badago beharra, baina esku hartu beharreko arazoak aldatuz joan dira; aurrekoak, hala nola toxikomanikoak, prostituzioa, enplegua, bazterketa, etab. desagertu gabe, beste batzuk gehitu dira, esate baterako, helduen babesgabetasuna, bakantzea, mendetasuna, desgaitasuna, gatazkak konpontzea...). **Hala ere, badago ahaleginak bat etorrarazteko eta sinergiak sortzeko gaitasun murriztua.** Zatiketa sarearen orde. Horregatik, oso garrantzitsua da gizarteratze-enpresekin eta enplegu-eta prestakuntza-programekin zerikusia duten eragileak eta ekimenak koordinatzea. Oso ondo hausnartu behar da jasotzaileen ibilbide, zehaztasun eta ahalmen desberdinez, baita gaur egungo lan-testuinguru konplexuaz ere (prekarizazioa, aldizkakotasuna eta sektore eta aukera berriak kontuan izanik). Sektore zaurgarrietan (gazteak, emakumeak, migratzaileak, iraupen luzeko langabeak) jarri behar da arreta, goraka ari direnekin konbinatuta.
- **Proiektu puntualak eta proiektu estrukturalak konbinatzea.** Hain zuen, proiektu puntualek estrukturalari laguntzen diete eta estrukturalak ekintza puntualez osatzen dira.
- **Jarduera-konbinazioa, prestakuntza alderdi guztietan, orientabidea, ekintzaitza eta barne-ekintzaitza, berrikuntza barne hartzen dituen.**
- Oro har, ekimenen garapenean **desoreka handia dago egin beharko litzatekeenaren eta horretarako dauden baliabideen artean,** jasangarritasunaren eta eskastasunaren eta ziurgabetasunaren artean.
- **Berreskuratu eta berriro aktibatzea. Jauzi kualitatiboa egitea.**
- **Merkataritzak eta ostalaritzak ematen dute dinamismoa eguneroko bizitzan hein handi batean.** Eskaintza sofistikatu eta gaitu behar da, bai proposamen berriei bai auzoan betidanik daudenei dagokienez. Halaber, auzotarrentzat erabilgarriak eta aldi berean kanpokoentzat erakargarriak diren irudi bat eta zerbitzu-mota bat sortu behar da (jende asko oraindik ez dira ausartzen auzora etortzera).
- **Beren proiektua auzoan hasi eta denborarekin bertan behera uzten duten zerbitzuen eta merkatarien ekimen ugari daude.** Horretarako arrazoiak aztertu beharko lirateke, baita ekimen horietan egiten den inbertsio publikoaren itzulkina neurtu ere egin (zein helbururekin eta zein neurritan babesten diren, proiektu ekintzaileak direlako edo auzoan testuinguruan sortzen dutelako?).
- **Ostalaritza-lokal eta saltoki askok zuzentzen dituztenen jatorriarekin zerikusia duten kultura anitzeko eskaintza daukate.** Horrek ikustarazi eta balioa gehitu beharreko eskaintza aberatsa eta dibertsifikatua sortzen du. Auzoa merkatu-plaza irekitzat jo liteke, adibidez alderdi gastronomikoa nabarmenduz (hilean behin merkatu antolatuago bat egin liteke —2 de Mayorenarekin batera eta modu osagarrian edo beste une batean—).
- **Kontuz auzoaren barruko guettifikazio-arriskuarekin** (erabiltzaile-motengatik, jardueragatik). Gurutzaketa, nahasketa, elkarren ezagutza indartu behar dira.

Eragileen arteko harremani dagokienez

- Badirudi asmoa bai baina denbora gutxi dagoela, eta aldi guztiak ez datoz bat.
- **Nolabaiteko beldurra nork bere nortasuna galtzeari**, ordezkaritza-espazioa, garrantzia, legitimitatea galtzeari. Tarteak galtzea.
- **Erakundeen, toki-eragileen eta herritarren arteko lotura katalizatzailea behar da.**
- **Administrazioak bermatzailea, eragile bazkidea eta prozesuaren bideratzailea izan behar du.**
- **Eragileen, proiektu komunaren eta kokatzen diren testuinguruaren arteko elkarrekotasuna.** Denak berdintzatzea, bakoitzak bere gaitasunetan, aukeretan eta ahalmenetan (beti irekiak) oinarrituta. Alderdi bakoitzaren interesak eta erantzukizunak identifikatu eta zaintzea. Erakunde bakoitzaren jardueraren eta helburuen espezifikotasuna, iragazkorra izateko eta esparrura oro har edo puntualki egokitzeko beharra ahaztu gabe.
- **Benetan nahi dugu ELKARREKIKO harremana?** Besteak ezagutzea interesatzen zaigu, horretarako denbora eta eskuragarritasuna dauzkagu edo geure *mugidetan* murgilduegiak gaude? Zenbateraino aritu gaitzke elkarlanean eta izan gaitzke interaktiboak? Testuinguruak lankidetzaren alde egiten du edo beste ahalegin bat dakar?
- **Jomuga bat: EKITATE ADIMENDUNA.**

Koordinazioa eta garapena: HARROBItik HARROBIra

ColaBoraBora Koop
WikiToki - Harrobi plaza 5, 2 - 48003 Bilbao
<http://www.colaborabora.org> | @colaborabora
Tel.: 944 158 861